

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XVIII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

SENTYABR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XVIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 18-son (26-sentyabr, 2026-yil).– 182 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-sentyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XVIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

TULON QAMALI

Ro'zinov Sardorbek Soxibjon o'g'li

Email: Sardorbekrozinov@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi 1793-yilgi Tulon qamali, uning harbiy-taktik jihatlarini hamda Napoleon Bonapartning harbiy-siyosiy yuksalishidagi o'rnini tahlil qilindi. Qamal davomida qo'llanilgan artilleriya strategiyasi, Egiypt burnining egallanishi va ingliz-ispn flotining chekinishiga olib kelgan omillar yoritiladi. Shuningdek, ushbu g'alabani Bonapart harbiy faoliyatidagi ahamiyati ochib beriladi.

Kalit so'zlar: Tulon qamali, Napoleon Bonapart, Egiypt burni, Yakobinchilar, Fransuz inqilobi, Angliya-Ispaniya ittifoqchi floti, Jak Fransua Dyugume, Fransua Amede Doppe.

SIEGE OF TOULON

Ro'zinov Sardorbek Soxibjon o'g'li

Email: Sardorbekrozinov@gmail.com

Annotation. This thesis analyzes the Siege of Toulon in 1793, its military and tactical aspects, and its role in Napoleon Bonaparte's emergence on the political and military stage. It examines the artillery strategy employed during the siege, the capture of Cape Éguillette, and the factors that led to the withdrawal of the Anglo-Spanish fleet. The thesis also highlights the significance of this victory for Bonaparte's subsequent military career.

Keywords: Siege of Toulon, Napoleon Bonaparte, Fort L'Eguillette, Jacobins, French Revolution, Anglo-Spanish allied fleet, François Amédée Doppet, Jacques François Dugommier.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i18/n13>

Tulon qamali Fransuz inqilobiy urushlari tarixidagi muhim harbiy-siyosiy voqealardan biridir. Mamlakatda yuz bergan inqilob va tashqi intervensiya sharoitida strategik jihatdan muhim bo'lgan Tulon portining royalistlar hamda Angliya-Ispaniya floti ittifoqi tomonidan egallanishi Milliy Konvent uchun jiddiy xavf tug'dirdi. Ushbu inqirozli vaziyatda yosh artilleriya kapitani Napoleon Bonapartning maydonga chiqishi nafaqat harbiy amaliyotning taqdirini, balki Napoleonning keyingi harbiy-siyosiy faoliyati uchun muhim boshlang'ich shart-sharoit yaratdi.

Tarixiy manbalarda ta'kidlanishicha, Fransiyaning janubidagi royalistlar harakatlar doirasida shahar va kemasozlik korxonalarini ingliz va ispan dengiz qo'shinlariga topshirdilar. Bu holat inqilobiy hukumat (Milliy Konvent) uchun strategik fojia edi, chunki O'rtayer dengizdagi eng yirik harbiy-dengiz bazasi boy berilgan edi. Respublika armiyasining dastlabki hujumlari tajribasiz qo'mondonlar va tartibsiz taktikalar sababli muvaffaqiyatsizlikka uchradi. Respublika qo'shinlariga dastlab general Jan Fransua Karto, keyinchalik Fransua Amede Doppet, qamalning hal qiluvchi bosqichida esa Jak Fransua Dyugome qo'mondonlik qildi. 1793-yil sentabrda, kapitan Bonapartning artilleriya qo'mondoni etib tayinlanishi tashabbusni fransuzlar tomoniga o'tishiga olib keldi.

Tulon qamali Napoleon Bonapartning harbiy faoliyatidagi ilk muhim sinovlardan biri bo'ldi. U port shaharni to'g'ridan-to'g'ri, front bo'ylab shturm qilish o'rniga mantiqiy va puxta ishlab chiqilgan operativ rejani taklif etdi. Rejaga ko'ra, shaharni emas, balki reydni nazorat qiluvchi Egiypt burni (L'Eguillette) hamda shaharga yaqin muhim nuqtalarni egallash zarur

edi. Ushbu strategik nuqtalarda og'ir artilleriyani joylashtirish orqali portdagi Angliya va Ispaniya flotini bevosita o'qqa tutish imkoniyati vujudga keldi.

1793-yil 17-18-dekabrda o'tar kechasi amalga oshirilgan shiddatli hujum natijasida Egiypt burni va Mulgrave fortlari ("Kichik Gibraltar") egallandi. Bonapart tomonidan joylashtirilgan artilleriya portdagi kemalarga qarata uzluksiz o't ochildi. Flotining yo'qotilishidan xavfsiragan Britaniya admirali Samuel Gud boshchiligidagi ittifoqchi flot hamda shahar mudofaasidagi koalitsiya kuchlar shaharni shoshilinch ravishda tark etishga majbur bo'ldilar. 19-dekabr kuni Respublika armiyasi tomonidan shahar ustidan nazorati to'liq tiklandi.

Tulon qamalidagi muvaffaqiyat Fransuz inqilobiy urushlari davridagi harbiy-taktik san'atning muhim namunalaridan biri bo'ldi. Napoleon qamal rejasida artilleriya qismlarini portga kirish yo'llarini nazorat qiluvchi strategik nuqtalarda jamlashni taklif qildi. Bu qaror ittifoqchi flotning portda qolishini xavf ostiga qo'ydi. Mazkur g'alaba Respublika armiyasining ruhiyatini ko'tardi va mamlakat janubidagi og'ir vaziyatni biroz yumshatdi.

Ushbu harbiy operatsiya Napoleon Bonapart harbiy va siyosiy faoliyatida muhim burilish nuqtasi bo'ldi. Korsikalik kapitan Tulondagi muvaffaqiyatdan so'ng, 22-dekabr kuni Bonapart brigada generali etib tayinlandi. Tulon g'alabasi Bonapartga Yakobinchilar va Milliy Konvent vakillari (xususan, Ogyusten Robespyer, Paul Barras kabilar) e'tiborini qozonishga hamda keyinchalik Yevropa siyosiy xaritasini qayta shakllantirgan buyuk harbiy va diplomatik faoliyatini boshlashga zamin yaratdi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Chandler D. G. The Campaigns of Napoleon: The Mind and Method of History's Greatest Soldier. New York: Scribner, 1966.
2. Roberts, A. Napoleon: A Life. New York: Viking Press, 2014.
3. Tulard, J. Napoléon ou le mythe du sauveur. Paris: Fayard, 1987.
4. Phipps R. The Armies of the First French Republic and the Rise of the Marshals of Napoleon I.
5. Encyclopaedia Britannica. "Siege of Toulon."

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XVIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, sentyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XVIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 18-son (26-sentyabr, 2026-yil). – 182 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-sentyabr.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.